

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Lévay Zsoltügyvéd (.....) által képviselt (.....) felperesnek a dr. Pokó Diána ügyvéd (.....) által képviselt (.....) I. r., a dr. Horicsányi Lászlóügyvéd (.....) által képviselt (.....) II. r. és (.....) III. r. alperes ellen részvények kiadása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2013. január 17-én kelt 17.G.40.745/2011/22. számú ítélete ellen a felperes és az I. r. alperes által benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. r. alperesnek 70.000 (hetvenezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A perben nem álló, zártkörűen működő (korábbi elnevezése, majd, a továbbiakban:) az 1990. március 30-án kelt alapító okirattal a átalakulással jött létre 53.290.000 forint alaptőkével.

Az alapító okirat szerint a társaság valamennyi részvénye névre szóló. A 7.2. pont szerint az átruházni kívánt részvényekre a részvényeseket a részvénytulajdonuk arányában elővásárlási jog illeti meg. Ezen jogukat a részvényesek az írásbeli ajánlás kézhezvételétől számított 30 napon belül gyakorolhatják. A felajánlásnak tartalmaznia kell a részvény vételárát és az átruházás egyéb feltételeit. A 10. pont szerint a részvényeket az átalakulás cégbejegyzését követően az igazgatóság a részvényeseknek kiadja. Az alapító okiratot a felperes jogelődje, a is aláírta. A részvénykönyvi bejegyzés szerint a jogelőd 16 darab, egyenként 10.000 forint névértékű 03290-03305 sorszámú névre szóló részvénnel rendelkezett.

A 1990. október 10-én a cégjegyzékbe bejegyzésre került, az 1992. évi alaptőke felemelést követően az 58.290.000 forint jegyezett tőkét 5.829 darab 10.000 forint névértékű névre szóló nyomdai úton előállított törzsrészvény testesítette meg.

A 1994. május 30-ától végelszámolás alatt állt, végelszámolója a II. r. alperes volt, a végelszámolás a társaság reorganizációját követően a társaság további működésével zárult 2004. október 4-én.

(Az I. r. alperes és a üzleti kapcsolatban álltak egymással.)

1997. július 19-i keltezéssel a II. r. alperest, mint végelszámolót és az I. r. alperest, mint egyéni vállalkozót feltüntető „szindikátusi szerződés” megjelölésű megállapodás tervezet készült.

Az okirat rögzíti, a II. r. alperes a részvénytársaság végelszámolójaként tevékenységével elérte, hogy a társaság elkerülje a felszámolást és bizonyos reorganizációval tovább működtethető lesz (1. pont); I. r. alperes a részvénytársaság ingatlanainak potenciális vásárlója, azonban a vételárat még teljes egészében nem tudta kiegyenlíteni, erre tekintettel szintén érdekelt a társaság reorganizációjában (2. pont); a szerződő felek megállapodnak abban, hogy „közös töreksszenek” a részvénytársaság részvényeinek megvásárlására oly módon is együttműködve, a vásárlást az I. r. alperes finanszírozza, míg II. r. alperes felhasználja „személyes kapcsolatait, ismeretségét, ismereteit a részvények minél kedvezőbb felvásárlása érdekében” (3. pont); az így megszerzett részvényeket pedig „egymás között 50-50 %-os mértékben osztják el” azon alkalommal, amikor a részvények átírára kerülnek az új tulajdonosok nevére. (4. pont)

Az 5. pont azt is tartalmazza, az eddig felvásárolt részvények értéke és összege 48.330.000 forint névértéken. A 6. pont szerint továbbá a felek jövőben is töreksszenek a részvények további, 75 %-ot meghaladó, esetleg 100 %-os mértékű vásárlására. „A finanszírozás módja hasonló az előbbihez.”

Az I. r. alperes 2004-ig 5792 darab részvényt vásárolt fel a egyes részvényeseitől.

Az időközben, a-ból 1991. június 27-én átalakulással létrejött felperes (korábbi elnevezése) részvényeit a felvásárlás nem érintette.

2004. május elején az I. és a II. r. alperes tárgyalásokat folytatott arról, az I. r. alperes a megszerzett részvények 50 %-át a II. r. alperes részére értékesíti, a II. r. alperes pedig összehívja a részvénytársaság közgyűlését.

Az I. r. alperes és a II. r. alperes 2004. május 17-i keltezéssel „részvényátruházási szerződés” megnevezésű, géppel írt okiratot írt alá. Az 1. pont szerint az I. r. alperes, mint eladó tulajdonát képezi a részvénytársaság által kibocsátott 2043-tól 3289, 3306-tól 4704-ig terjedő sorszámú, 10.000 forint névértékű névre szóló részvény és 250 darab részvényutalvány, az összes darabszám 2896.

A 2. és a 3. pont értelmében az 1. pontban megjelölt 28.960.000 forint névértékű részvényt és részvényutalványt I. r. alperes eladja II. r. alperesnek, a vételár 2.806.500 forint. (A vételár az okiratban kézírással került feltüntetésre.) A 4. pont rögzíti azt is, „vevő a vételarat a jelen szerződés aláírásával egyidejűleg egy összegben megfizette eladó részére, aki a vételár megfizetését elismeri”. Az 5. pont szerint a szerződés tárgyát képező részvények tulajdonjogát vevő a szerződés aláírásával egyidejűleg szerzi meg.

A 2004. május 17-jére összehívott közgyűlésen a jelenléti ív szerint 2.896-2.896 darab részvénnel rendelkező I. és II. r. alperes vett részt, a jelenléti ív a-t is feltüntette 16 darab részvénnel.

A 2004. október 4-én újabb közgyűlést tartott. I. és II. r. alperesek részvényesi jogaikat a 2004. május 17-i közgyűléssel megegyező módon gyakorolták, ezen közgyűlés jelenléti íve is részvényesként tüntette fel a-t (felperesi jogelődöt). A közgyűlés egyebek mellett döntött a törzsrészvények bevonásáról, új névre szóló törzsrészvények kinyomtatásáról, az alapító okirat módosításáról. Az alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövegét részvényesként az I. és a II. r. alperes aláírta. A módosított alapító okirat az elővásárlási jogra nézve rendelkezést nem tartalmazott.

(A létesítő okirat 2004. október 4-i módosítását, illetve az I. és a II. r. alperest, mint jelentős befolyással rendelkező részvényeseket a cégbíróság a cégjegyzékbe bejegyezte.)

A 2005. május 31-i igazgatósági ülésén a jegyzőkönyv szerint határozat született arról is, hogy a „részvények 29/2004.(X.4.) számú közgyűlési határozatban foglalt bevonását követő új részvények kinyomtatására irányuló eljárást az igazgatóság 15 napon belül kezdje meg”.

A Céglözlönyben közzétett közleménye szerint a részvényeseknek a részvéncsere érdekében a részvényeiket 2005. július 1-jétől 2005. július 31-ig kellett leadniuk, azzal, ennek hiányában az igazgatóság a részvényeket érvénytelennek nyilvánítja és a részvényesi jogok megszűnnek.

A felperes a részvényeit nem adta le, ezért a igazgatósága 4/2005.(IX.02.) számú határozatával döntött egyebek mellett a 16 darab részvénye

érvénytelenné nyilvánításáról, majd az ugyanezen a napon megtartott közgyűlés 2/2005 (IX.2.) számú határozatával az érvénytelenné nyilvánított, összesen 37 darab törzsrészcsevény saját maga általi megszerzéséről.

2005. augusztus 5-i keltezéssel az I. r. alperes és a II. r. alperes egy „megállapodás részvény-tulajdoni hányad átruházásáról” megnevezésű okiratot írtak alá. Az 1. pontban rögzítették, egyenlő arányban tulajdonosai a részvénytársaság részvényeinek.

A új részvényei 2004. december 15-i keltezéssel, a II. r. alperes, mint az igazgatóság elnökének és az I. r. alperesnek, mint az igazgatóság tagjának aláírásával 2006. év elején kerültek kinyomtatásra.

A II. r. alperes a tulajdonát képező, 287 darab 10.000 forint névértékű névre szóló törzsrészcsevényből álló részvénycsomagot a 2006. március 10-én kelt részvény adásvételi szerződéssel eladta a III. r. alperesnek.

A felperes, mint a jogutódja jogi képviselő útján 2006. április 3-án kelt levelével kérte a-t az annak birtokában lévő 16 darab részvénye kiadására.

A igazgatósága 2006. április 14-én az I. r. alperes és igazgatósági tagok részvételével határozott közgyűlés összehívásának szükségességéről, egyebek mellett azon okból szükséges a felperes tulajdonosi jogosultsága miatt a 4/2005.(X.2.) számú igazgatósági határozat részbeni felülvizsgálata.

Az igazgatóság ezt követően a 6/2006.(04.29.) számú határozatával érvénytelenné nyilvánította a 4/2005.(IX.2.) számú igazgatósági határozatot, 9/2006. (04.29.) számú határozatával javasolta az ezen a napon megtartandó közgyűlésnek a felperes 16 darab részvénynek megfelelő szavazati joggal való részvételét. Ezen határozatokról a felperest határozatot hozó igazgatósági tagok 2006. május 10-én kelt levelükkel értesítették.

A felperes 2006. május 23-án kérte a-t a részvényesi adatai részvénykönyvbe bejegyzésére azzal, a korábbi gyakorlatnak megfelelően a részvénycsomagját továbbra is a székhelyén kívánja elhelyezni.

A 2006. május 31-én megismételt közgyűlést tartott. A jegyzőkönyv szerint az igazgatóság 6/2006.(2006.04.29.) számú határozatával megállapította a felperes

kifogása jogszerűségét, majd a részvényesi jogait 7/2006. számú igazgatósági határozat útján 2006. április 29-én a részvénykönyvbe bejegyezte. A közgyűlés 6/2006.(05.31.) számú határozatával a felperes részvényesi jogai elismerését tudomásul vette.

A részvénykönyve szerint a felperes a jogutódja, 7 darab 160.000 forint névértékű törzsrészvény tulajdonosa, a bejegyzés jogalapja a 6/2006.(04.29.) és a 7/2006.(04.29.) számú igazgatósági határozat.

(A III. r. alperes 2006. április 26-án előterjesztett, utóbb többször kiegészített keresetében a 2006. április 14-i, április 29-i, május 5-i, május 22-i, augusztus 33-i igazgatósági határozatait, valamint a 2006. május 31-i és június 22-i közgyűlési határozatait hatályon kívül helyezését kérte.

A Fővárosi Bíróság 2012. szeptember 7-én kelt 11.G.40.359/2012/6. számú ítéletével a keresetet elutasította arra hivatkozással, a III. r. alperest a részvénykönyvbe történt 2010. június 4-i bejegyzési időpontjára figyelemmel a perindítás joga nem illette meg.

A Fővárosi Ítéltábla 2013. április 19-én kelt Gf.40.650/2012/3. számú ítéletével a Fővárosi Bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítélet indokolása szerint a III. r. alperes keresetjogi joga csak a per tartama alatt szűnt meg, azáltal hogy 2011. március 16-án jogerőre emelkedett bírósági meghagyással megállapításra került a II. r. és a III. r. alperes által 2006. március 10-i keltezéssel megkötött részvény adásvételi szerződés érvénytelensége.

Az I. r. alperes a Fővárosi Bíróságon 2006. június 9-én a II. r. alperessel szemben előterjesztett, utóbb a III. r. alperesre is kiterjesztett keresetében egyebek mellett a 2004. május 17-i keltezésű részvényadásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását kérte.

A Fővárosi Bíróság - a Fővárosi Ítéltábla 2011. február 25-én kelt 16.Gf.40.272/2009/41. számú ítéletével helybenhagyott - 2009. január 23-án kelt 22.G.40.938/2006/43. számú ítéletével a keresetet elutasította.

A Kúria 2012. március 28-án kelt Gfv.X.30.232/2011/5. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az ítélet indokolása szerint a perbeli adatokból arra következtetett, hogy 2004. május 17-én az I. r. alperes és a II. r. alperes között a részvény átruházására irányuló megállapodás létrejött. A megállapodás megkötését igazolja, hogy a II. r. alperes 2004. május 17-től részvényesi jogokat gyakorolt. Rögzítette, az 1997. június 19-én kelt szindikátusi szerződésből kitűnik az is, hogy a II. r. alperes a részvényeit nem ellenszolgáltatás nélkül kapta. Személyes eljárásával, kapcsolataival és a részvénytársaság helyzetének ismeretével segítette az I. r. alperest az igen kedvező feltételek melletti részvény felvásárlásában. Azt is megállapította, a 2004. május 17-i keltezésű részvény átruházási szerződésnek az

írásba foglalására valóban 2005. augusztus 5-én került sor. „Ez azonban nem egy, az ebben időpontban létrejött és a létrejöttét megelőző keltezéssel ellátott szerződés, hanem a szóban már 2004. május 17-én az I. r. alperes és a II. r. alperes által kötött és teljesedésbe ment megállapodásnak az írásba foglalása volt, amelybe a felek beleírták azt, az I. r. alperes nyomására kötött utólagos megállapodásukat is, hogy a II. r. alperes a megszerzett részvények ellenértékekeként az általa teljesített ellenszolgáltatáson felül - segítségnyújtás a részvények minél kedvezőbb felvásárlásához - további 2.806.500 forintot az I. r. alperesnek megfizet.” Az I. r. és a II. r. alperesek a 2005. augusztus 5-i keltezéssel ellátott megállapodásban a közöttük 2004. május 17-én létrejött részvényátruházási szerződést megerősítették.)

Felperes 2006. július 11-én az I. r. alperessel szemben előterjesztett, utóbb a II. r. alperesre és a III. r. alperesre is kiterjesztett módosított keresetében a Ptk. 373. § (1) és (2) bekezdése alapján az I. és a II. r. alperesek között 2004. május 17-i keltezéssel létrejött részvény adásvételi szerződés vele szembeni hatálytalanságának, valamint a szerződés közte és I. r. alperes közötti létrejöttének megállapítását, II. és III. r. alperesek részvények részére történő egyetemleges kiadására kötelezését, továbbá az alperesek perköltségben marasztalását kérte. Előadta, a jogelődje a alapító részvényese, 16 darab névre szóló részvény tulajdonosa volt. A 1992. évben módosított 1990. évi alapszabálya a részvényeseknek elővásárlási jogot biztosított. A igazgatósága, illetve közgyűlése elismerte a részvéncsere folytán őt érintő hibás döntést, és visszahelyezte részvényesi jogaiba. A 2006. május 31-i közgyűlésen jutott tudomására, hogy a részvényesek, illetve jogutódai a részvényeik tulajdonjogát adásvételi szerződésekkel átruházták az I. r. alperesre, aki a megszerzett részvéncsomag felét úgy értékesítette a II. r. alperesnek, hogy az elővásárlási jogát gyakorolhatta volna. Az ajánlatok részletes tartalmáról a kereset benyújtásáig sem szerzett pontos tudomást, csak az volt megállapítható, az I. r. alperes egy 49,68 % arányú részvéncsomagot adott el 2004. május 17-én, mintegy 2.400.000 forint vételárért. Vele a vételi ajánlat teljes terjedelmében közlésére nem került sor, ezért a vele szemben a részvényadásvételi szerződés hatálytalan, a szerződés közte és az I. r. alperes között tekintendő létrejöttnek. A II. és a III. r. alperesek tartoznak részére kiadni a birtokukban lévő részvényeket. Elfogadó nyilatkozatot tett és igazolta, a szerződés megkötésének időpontjában megfelelő fedezet állt rendelkezésére a vételár megfizetésére.

Az I. r. alperes a kereset teljesítését nem ellenezte. Egyebek mellett előadta, a részvényátruházás időpontjában az alapító okirat szerint a felperest elővásárlási jog illette meg, elővásárlási joga megsértésre került.

A II. r. alperes a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. Előadta, felperes részvényesi minőségét a részvénykönyvi bejegyzés önmagában

nem igazolja. Elővásárlási jogát csak a részvények birtoklása esetén gyakorolhatta volna. Utalt az 1997. évi CXIV. törvény (régi Gt.) 220. § (1) bekezdésében, valamint a Ptk. 338/B. § (1) bekezdésében, 338/C. § (1) bekezdésében, illetve a 338/D. §-ában foglaltakra. Állította, a részvénykönyvi másolat tanúsítja, felperes, illetve jogelődje nem volt birtokában a részvényeknek, így részvényből eredő jogokat nem érvényesíthet, elővásárlási joga nem áll fenn. A történő átalakulása nem került bejelentésre. A felperes csak abban az esetben tekinthető a jogutódjának a részvények tekintetében, ha az a társasági vagyonába is átkerült. A közhiteles nyilvántartásokból beszerezhető 2007. évi és azt megelőző éves beszámolók és annak kiegészítő mellékletei azonban nem tartalmazzák a részvényeit. Ebből következően a felperes maga sem tekintette részvényesnek saját magát. Amennyiben felperes részvényesnek lenne tekinthető, abban az esetben pedig a részvénycsere folytán, mivel a Céggközlönyben közzétett 2005. július 31-i határidő jogvesztő volt, és ezen időpontig a felperes nem adta át a korábbi részvényeit, részvényesi jogait ipso iure elvesztette. A Kúria fenti ítélete alapján állította, a 2004. május 17-én kelt megállapodás az I. r. alperes és közötté 1997. évben létrejött szindikátusi szerződés teljesítésének felel meg. Annak végrehajtását jelentette, így a részvények ellenértéke nem kizárólag a szerződésben meghatározott összeg volt, hanem mindaz a szolgáltatás és segítségnyújtás, amit maga nyújtott az I. r. alperesnek a részvények felvásárlásakor annak megszerzéséhez. A részvények megszerzésével tehát az I. r. alperessel között közös tulajdon jött létre, amelynek megszüntetésére került sor a 2004. május 17-i megállapodással. Ilyen tartalmú szerződés esetén felperes elővásárlási joga fel sem merülhet, mivel elővásárlási jog csak adásvétel esetében gyakorolható, a kereset ezért is megalapozatlan. Fogalmilag kizárt és lehetetlen, a felperes az elővásárlási jog gyakorlása során ugyanazokat a szolgáltatásokat és ellenértéket tudja nyújtani az I. r. alperesnek, amelyet az ügylet alapján maga nyújtott. Hangsúlyozta továbbá, az elővásárlási jog gyakorlásának nem csak a részvények birtoklása az előfeltétele, hanem az is, az elővásárlási jog a részvényeken is feltüntetésre kerüljön. A BH 1995. 534. számú eseti döntés értelmében ez az alapító okiratban kikötött elővásárlási jogra is irányadó. Vítatta felperes eljárásának jóhiszeműségét, valamint arra is hivatkozott, a 2006. májusi tudomásszerzéshez képest a 2006. július 11-én előterjesztett kereset elkésett, tekintve az alapító okirat 7.2. pontja szerint azt a megismeréstől számított 30 napon belül kellett volna előterjesztenie. Utalt arra is, a per valódi felperese az I. r. alperes, mert azt követően kezdett el intézkedni, hogy tudomást szerzett a részvényekkel kapcsolatos eladási szándékról. Az I. r. alperes kereste meg a felperes elnök-vezérigazgatóját és hívta meg a 2006. április 29-i közgyűlésre.

A III. r. alperes a II. r. alperes nyilatkozatait magáénak ismerve el szintén a kereset elutasítását kérte. Maga is utalt arra, a részvényesek akkor gyakorolhatják a jogaikat, ha a részvények a birtokukban vannak, ez azonban felperes esetében nem áll fenn. Felperes nem csak a részvényeket nem vette át, de meghatalmazást sem adott ezek őrzésére, letéti szerződés sem jött létre, a részvények birtoklása nélkül pedig elővásárlási jogait nem gyakorolhatja, mivel az a részvényesi mivoltához

kapcsolódik, így tulajdona sincs. A átalakulása során készült vagyonmérlegben sem szerepel ez a vagyoni részesedés. A felperest elővásárlási jog a kúriai határozat indokolására figyelemmel sem illeti meg.

Felperes ezt követően arra hivatkozott, a részvény birtoklásának szükségessége a régi Gt. hatályba lépése óta nem a Ptk. értékpapírokra vonatkozó szabályaiból, hanem a Gt. nevesített rendelkezéseiből vezethető le. A régi Gt. 220. § (1) bekezdése a XII. fejezetben meghatározott jogok gyakorlásához teszi szükségessé a részvény birtoklását. Az adott ügyben nem a régi Gt. XII. fejezetében meghatározott jogokat gyakorolja, hanem a részvény forgalmához kapcsolódó, az I. és II. r. alperes közötti jogügylet relatív hatálytalanságából fakadó jogait érvényesíti a perben az alapszabály rendelkezései folytán, a Ptk. elővásárlási jogra vonatkozó szabályainak megsértésére tekintettel. A részvények birtoklása a keresetben megjelölt jog érvényesítésének nem feltétele. Amennyiben a jogérvényesítéshez a részvények birtoklása mégis szükséges, akkor irányadó a Ptk. 187. § (1) bekezdéséhez fűzött indokolás, miszerint nem csak az minősül birtokosnak, aki a dolgot fizikailag magánál tartja, hanem az is, aki a dolgot más módon a hatalmában tartja. Állította, a 16 darab, összesen 160.000 forint névértékű nyomdai úton előállított, névre szóló részvény 1991-től folyamatosan - így a 2004. május 17-i időpontban is - a birtokában volt, illetve van. Vitatta, hogy közös tulajdon jött létre az alperesek között a részvények megvásárlása során, az aláíratlan szindikátusi szerződés ennek alátámasztására önmagában kevés. Az elővásárlási jog gyakorlása továbbá nem teszi szükségessé a részvényeknek az átalakulási vagyonmérlegben történő szerepeltetését, még a számviteli szabályok esetleges megsértése sem járhat a keresethősi jog elenyészésével. A régi Gt. 200. § (1) bekezdésének rendelkezése kizárólag az egyedi ügylet keretében harmadik személy számára engedett elővásárlási jogra vonatkozik. E körben utalt a BH 2003. 29. számú jogesetre. A II. r. alperes által hivatkozott egyéb szolgáltatás nyújtása körében vitatta ennek pontos tartalmát és bizonyítottságát, állítva, ez nem járhat joghátránnyal az elővásárlási jog gyakorlójával szemben, mivel ez az I. és II. r. alperesek közötti elszámolási vita körébe tartozik.

Az elsőfokú bíróság 2013. január 17-én kelt 17.G.40.745/2011/22. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest II. r. alperesnek 177.800 forint perköltség megfizetésére. Az ítélet indokolásában egyebek mellett tényként állapította meg, a felperesi jogelőd a részvénykönyvi bejegyzés szerint a 16 darab részvényét nem vette át, a részvényt cseréje során a felperes a részvényeit nem adta le, így a részvényt cseréje követően az újonnan kinyomtatott névre szóló részvényeket sem vette át. A Ptk. 338/A. § (1)-(3) bekezdése, a 338/B. § (1) bekezdése, a 338/C. § (1) bekezdése, a 338/D. §-a, a 373. § (1) bekezdése, az 1997. évi CXLIV. törvény (rég. Gt.) 220. § (1) bekezdése, a 2006. évi IV. törvény (Gt.) 212. § (1)-(3) bekezdése rendelkezéseit összevetve rögzítette, ezen rendelkezések a jogérvényesítés előfeltételeként írják elő az értékpapír (részvény) birtoklását. A 1990. március 30-án kelt alapító okirata értelmében a

részvényeseket részvénytulajdonuk arányában megillette az elővásárlási jog. Az elővásárlási jog gyakorlásának előfeltétele a részvényesi minőség. Az elővásárlási jog megsértésére alapított kereseti igény a részvényesi mivolthoz kapcsolódik, így az elővásárlási jog gyakorlásának előfeltétele a részvények birtoklása. A felperes által hivatkozott BH 2003. 29. számú eseti döntés jelen esetre nem alkalmazható, a tényállásból megállapíthatóan abban az ügyben az elővásárlásra jogosult részvényes a dolgozói részvények birtokában volt, valamint a részvényeken az elővásárlási jog feltüntetésre került.

Kifejtette, a régi Gt. 237. § c) pontja értelmében a részvényen fel kellett tüntetni a részvény fajtáját, és az ahhoz fűződő, az alapszabályban meghatározott jogokat. A felperes nem tudta igazolni, a részvényeket az ügyletkötés időpontjában, illetve folyamatosan birtokában tartotta. Csak a 2012. március 20-i tárgyaláson csatolta a-ben részvényesi jogait igazoló, a felperesi jogelőd nevére kiállított 16 darab részvényt, ezt megelőzően kizárólag a részvénykönyvi lappéldányok másolatait csatolta részvényesi minőségének alátámasztásaként, amely a bejegyzés szerint a nevére került kiállításra, jelezve, a 03290-től a 03305-ig sorszámozott részvényeket a részvénytulajdonos nem vette át. Ezzel szemben a II. r. alperes csatolta a részvények átadásához készült listát, amelyen 50. sorszám mellett a átvevő aláírása nem szerepel. Arra sem merült fel adat, a letéti megállapodás vagy egyéb megbízás folytán tároltatta volna a-nél a részvényeit. A részvények birtoklásának tényét cáfolja felperes jogi képviselőjének a 2006. április 3-án kelt levele is, amelyben a 16 darab által kibocsátott névre szóló részvény kiadását kérte. A BRFK Kerületi Rendőrkapitányság előtt 01110-2228/2006.bü. számú ügyben folytatott nyomozás során tanúként az I. r. alperes is úgy nyilatkozott, a a székhelyén tartotta a saját 16 darab részvényét, jelen perben azonban nem tudott egyértelműen nyilatkozni arra, 2004. május 17-én az adásvételi szerződés létrejöttének időpontjában a részvények a páncélszekrényben vagy a felperesnél voltak. Az a tény, felperes, mint a jogutódja részvénytulajdonát 50.000 forint összegben a-részvény címén tartotta nyilván könyveiben is arra utal, az egyébként 160.000 forint névértékű 16 darab részvény nem volt a birtokában, hiszen ebben az esetben tényleges értékén jelölte volna. Osztotta a II. r. alperes azon érvelését, az I. és a II. r. alperes között nem kizárólag adásvételi szerződés jött létre, ahogyan arra a perbeli szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perben a Kúria ítéletének indokolása is utal. A Fővárosi Ítéletábra is kifejtette, a II. r. alperes a részvényeket nem ellenszolgáltatás nélkül kapta, hanem személyes eljárásával, kapcsolataival a társaság helyzetének ismeretével segítette felperest, hogy kedvező feltételek mellett tudja a részvényeket felvásárolni. Így a megszerzett részvények ellenértéke nem kizárólag a szerződésben meghatározott 2.806.500 forint volt, hanem az a további segítségnyújtás, amelyet a II. r. alperes a minél kedvezőbb felvásárláshoz nyújtott. A felek közötti szindikátusi szerződésnek megfelelő együttműködés tényét alátámasztja alá a II. r. alperes által benyújtott, az I. r. alperesnek II. r. alpereshez írt, 1998. június 18-i „Tisztelt István!” megszólítású levele, amelyben azt rögzíti, 92,45 % értékben „vásároltuk fel a részvényeket”. Továbbá megerősíti, a II. r. alperes együttműködéséért anyagi juttatással is tartozik.

Mindezek alapján megállapíthatónak találta, a 2005. augusztusában írásba foglalt, azonban már 2004. május 17-én létrejött megállapodás az I. r. alperes által megszerzett részvények II. r. alperes részére történő átadásáról nem kizárólag egy, a részvényesek közötti részvényátruházási szerződésnek tekinthető, hanem a felek közötti szindikátusi szerződésben megfogalmazott együttműködési megállapodás teljesítésének minősül, melynek során a II. r. alperes nem kizárólag megvette a részvényeket, hanem azt megelőzően a szindikátusi szerződésben rögzítetteknek megfelelően a felek együttműködtek abban, a részvényeket az I. r. alperes felvásárolhassa a részvényesektől, amelyhez a II. r. alperes személyes ismeretségét, kapcsolatait biztosította. Az így kifejtett, II. r. alperes által nyújtott szolgáltatás ellenértékét jelentette a részvények 50 %-ának átruházása. A felek között tehát egy, a Ptk.-ban nem nevesített, de tartalmában a megbízási szerződéshez közel álló megállapodás jött létre a szindikátusi szerződéssel együtt, amely nem tekinthető kizárólag a Ptk. 365. § (1) bekezdése szerinti adásvételnek, mivel adásvételi szerződés esetén kizárólag a dolog tulajdonának átruházására és a vevő általi megszerzésére, birtokba bocsátására, valamint ezért ellenérték megfizetésére kerül sor. A perbeli esetben az I. és II. r. alperesek között egy ezt meghaladó, többlétszolgáltatást magába foglaló szerződéses jogviszony állt fenn, amelyre a Ptk. 373. § (1) bekezdése szerinti, az alapító okiratban biztosított, részvényeseket megillető elővásárlási jog nem gyakorolható.

A közös tulajdon esetén a tulajdonostársakat megillető elővásárlási jog tekintetében irányadó PK 9. számú Kollégiumi állásfoglalás VIII. pontja, az elővásárlási joggal kapcsolatos egyes jogértelmezési kérdésekről szóló 2/2009.(VI.24.) PK vélemény 7. és 9. pontja idézését (ítélet 13. oldal utolsó bekezdése, 14. oldala, 15. oldal első bekezdése) követően annak ellenére, felperes elővásárlási joggal nem rendelkezett a II. r. alperes védekezésében írtakra tekintettel vizsgálta az elővásárlási jog gyakorlásának komolyságát, jóhiszeműségét. E körben rögzítette, a felperes saját előadása szerint 2006. május 31-én szerzett tudomást az alperesek közötti ügyletről. Az alapító okirat értelmében a szerződés vele szembeni hatálytalansága megállapítása iránti kereset előterjesztésére az ajánlat vele való közlésétől számított 30 napon belül volt lehetősége, így 2006. július 11-én a 30 napos határidőn túl került sor az igény érvényesítésére. A felperes valós akaratát az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozóan kétségesse teszi az a tény, 2006. áprilisáig a-t nem kereste, részvényesi mivoltából eredő jogait nem gyakorolta, a részvénycserére történő felhívást követően semmilyen nyilatkozatot nem tett, nincs adat arra, az átalakulás tényét bejelentette volna a társaság felé, bármilyen olyan nyilatkozata lenne 2006. április 29-ig, amely a részvényesi minőségét igazolná. Ebből arra lehet következtetni, maga a felperes sem tekintette részvényesnek saját magát. A mérleg adatai sem igazolják, a-ben fennálló tulajdoni illetőségét nyilvántartotta volna könyveiben. A felperes perlése rosszhiszemű, az I. r. alperes érdekében indította meg a jelen eljárást. Mindezen indokok alapján arra az álláspontra helyezkedett, felperes a részvények birtoklásának hiányában elővásárlási joggal nem rendelkezett, szindikátusi szerződés folytán a II. r. alperes által nyújtott ellenszolgáltatást egyébként sem lenne képes nyújtani, így az elővásárlási jogának megsértése miatti jogkövetkezményt - amennyiben azzal mégis rendelkezne - a hivatkozott

2/2009.(VI.24.) PK vélemény 9. pontja alapján sem kérheti, tekintettel arra, jogilag és ténybelileg sem lehetséges a II. r. alperes által nyújtott ellenszolgáltatás felperes általi szolgáltatása. Igényét is elkéssetten érvényesítette, az elővásárlási jog gyakorlására irányuló reális, tényleges szándéka nem állapítható meg (ítélet 16. oldal 2. bekezdése).

Az ítélet teljes terjedelmével szemben a felperes, az indokolásával szemben az I. r. alperes fellebbezett jogi képviselő útján.

Felperes az ítélet keresete szerinti megváltoztatását, alperesek perköltségben marasztalását kérte. Sérelmezte, az elsőfokú bíróság nem tartotta kizárólag a Ptk. elővásárlási jogra vonatkozó szabályai szerint igényét érvényesíthetőnek. A régi Gt. ugyanis csak a XII. fejezetében szabályozott jogok körében írja elő a részvény fizikai birtoklását, a alapító okiratában foglalt jog pedig nem minősül a régi Gt. XII. fejezetében szabályozott jognak. Az elővásárlási jogot természetesen, mint a részvényest megillető jogot kívánja érvényesíteni, ezen jog azonban anélkül is érvényesíthető, hogy a joggyakorlás időpontjában a részvény fizikailag a birtokában lenne. Változatlanul állította, a régi Gt. 200. § (1) bekezdése jelen ügyben nem alkalmazandó, az alapító okiratban kikötött elővásárlási jog esetén ezen jognak részvényen történő feltüntetését jogszabály nem tette kötelezővé. Utalt arra is, amennyiben szabályszerűen értesítést kapott volna az I. és II. r. alperesek között tervezett jogügyletről, és az elővásárlási jog gyakorlására megfelelően felhívták volna, úgy ezen nyilatkozat megtételére szóban, vagy írásban anélkül lett volna jogosult, bárki ellenőrizhette volna a részvényei a birtokában, hatalmában létét. Nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely az I. és II. r. alpereseket feljogosította volna ennek tényleges ellenőrzésére. Tekintve, a részvények fizikai birtoklása nem volt szükséges az elővásárlási joga gyakorlásához, nincs jelentősége, miért 50.000 forint névértéken tartotta nyilván a-ben fennálló részvénytulajdonát a számviteli politikájában. Olyan jogszabályi rendelkezés sem létezik, ami a részvényesi jogok gyakorlását a részvények számvitelben történő bármilyen nyilvántartásához kötné.

Kifogásolta az elsőfokú bíróság elővásárlási jog gyakorolhatósága körében elfoglalt álláspontját. E tekintetben arra hivatkozott, a részvényátruházási szerződést az I. és II. r. alperes bármilyen gazdasági együttműködése, vagy - okirattal egyébként nem bizonyított - megállapodása nem minősíti olyan szerződéssé, amelynél az elővásárlási joga nem gyakorolható. Ha pedig az I. és II. r. alperes bármilyen együttműködésben, illetve részvénymegosztásban állapodott meg, az láthatóan és értékelhetően nem vált felismerhetővé a részéről. Ha volt is megállapodás közöttük, annak egyik konkrét eleme volt maga a részvényadásvételi szerződés. Ebből eredően rá nézve nem járhat az elővásárlási jog sérelmével vagy elenyészésével, joghátránnyal az I., és II. r. alperes felelőtlen eljárása, írásban, az adásvételi szerződésben konkrétan nem rögzített egyéb megállapodása. Ellenkező álláspont esetén az eladó minden esetben hivatkozhatna a vevővel fennálló egyéb megállapodására. Az ítélet azon okfejtése, miszerint elkésset az elővásárlási jog

gyakorlásával azon okból téves, 2006. május 31-i közgyűlés időpontjában még nem volt minden olyan feltétel birtokában, mely alapján az elővásárlási jogát gyakorolhatta volna. A 2006. május 31-i közgyűlésen egyébként is szóban jelezte, az elővásárlási jogot gyakorolni kívánja, de miután az I. és II. r. alperes ennek teljesítésétől akkor elzárkózott, igényét már csak perben tudta érvényesíteni. Sérelmezte az elsőfokú bíróság rosszhiszemű, I. r. alperes érdekében álló eljárására tett megállapítását is.

Az I. r. alperes elsődlegesen az ítélet 13. oldal utolsó bekezdésében, a 14. oldalon, a 15. oldal első bekezdésében és a 16. oldal 2. bekezdésében foglalt indokolása megváltoztatását, másodsorban az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Előadta, az elsőfokú bíróság az iratokkal és tényekkel ellentétesen, az érdemi döntés korlátait túllépve állapította meg, közte és II. r. alperes között szindikátusi megállapodás, továbbá megbízási szerződés jött létre, amely szerződések az általa megszerzett részvények tekintetében közös tulajdont hoztak létre, és ebből eredendően utasította el a keresetet. Az iratokkal és tényekkel ellentétesen, az érdemi döntés korlátait túllépve állapította meg azt is, a II. r. alperessel 2004. május 17-én létrejött adásvételi szerződés a közöttük létrejött szindikátusi szerződés teljesítésének minősül. A Kúria döntése ugyanis nem állapítja meg a szindikátusi megállapodás létrejöttét. A Kúria azt rögzítette, a 2005. augusztus 5-én írás foglalt szerződés 2004. május 17-én jött létre. E körben tehát 2004. május 17-én a 2005. augusztus 5-én írásba foglalt szerződés tartalmi elemeivel jött létre a részvényadásvétel, nem pedig más és egyéb megállapodás. Ezen tartalmi elemekre nézve nincs szó szindikátusi szerződés teljesítéséről, vagy közös tulajdon létrejöttéről. A Kúria döntése nem is tartalmazhatott mást, hiszen az érvénytelenség megállapítása iránt indított pernek nem volt tárgya szindikátusi, megbízási, vagy egyéb, közös tulajdont létrehozó megállapodás.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (1) és (2) bekezdését, továbbá a Pp. 215. §-át megsértve tette meg a kifogásolt megállapításait. A megállapodás tekintetében továbbá úgy tett megállapításokat, azokat tényleges tartalommal nem töltötte meg. Amennyiben a 2004. május 17-i szerződés a szindikátusi szerződés teljesítésének lenne tekinthető, úgy kétségtelenül vizsgálni kellene, mi volt konkrétan az a segítségnyújtás és együttműködés, amit II. r. alperes kifejtett, és ezek olyan cselekmények lehettek-e, amelyeket kizárólag ő végzett, végezhetett el, és mindezt milyen eszközökkel, kikkel szemben, milyen időpontokban és értékkel tette. II. r. alperes semmivel nem igazolta, részéről milyen tartalommal és értékben került sor a feltételezett együttműködésre. Az elsőfokú bíróság tehát a 2004. május 17-én létrejött szerződés felperessel szembeni relatív hatálytalanságának megállapítása és részvénykiadás iránti kereset tekintetében úgy állapította meg a közte és a II. r. alperes közötti szindikátusi megállapodás, egy közös tulajdont keletkeztető megbízási szerződés létrejöttét, továbbá ezen szindikátusi megállapodás teljesítését és az I. r. alperes által megszerzett részvénytulajdon II. r. alperessel közös tulajdonát, hogy erre kereseti kérelem, illetőleg viszontkereset lett volna előterjesztve.

A III. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú eljárásban előadottakat fenntartva az ítélet helybenhagyását kérte helyes indokai alapján.

A fellebbezések az alábbiakra tekintettel megalapozatlanok.

Az elsőfokú bíróság a tényállást teljes körűen feltárta, és abból minden tekintetben helytálló jogi következtetésre jutott, a per érdemére kiható eljárási szabálysértés nélkül hozta meg határozatát.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kifejtett álláspontjával egyetértett, azt minden részletében külön megismételni nem kívánja, csupán a következőket emeli ki.

A 1990. március 30-i átalakulással létrejöttekor hatályban volt a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény 237. § c) pontja szerint a részvényen fel kellett tüntetni az alapszabályban a részvényhez fűződő, az alapszabályban meghatározott jogokat, s lényegében ezzel azonos szabályt tartalmazott az 1998. június 16-tól 2006. június 30-ig hatályban volt a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény 194. § (1) bekezdés c) pontja is, mely előírta a nyomdai úton előállított részvényen az egyes részvényfajtához kapcsolódóan az alapszabályban meghatározott jogok feltüntetését. A 200. § (1) bekezdése értelmében pedig a nyomdai úton előállított, névre szóló részvényre kikötött elővásárlási jog a részvénytársasággal, illetve harmadik személyekkel szemben csak akkor volt hatályos, ha részvényen e jogokat felülbélyegzéssel feltüntették.

A alapszabálya a részvényeseknek az átruházni kívánt névre szóló törzsrészvények tekintetében elővásárlási jogot biztosított, így ezen alapszabályban meghatározott jog feltüntetése a részvényeken kötelező volt. A perben arra adat nem merült fel, hogy a nyomdai úton előállított részvényein az elővásárlási jog feltüntetésre került volna.

A Ptk. 338/B§ (1) bekezdése értelmében főszabályként értékpapírban meghatározott követelést érvényesíteni, arról rendelkezni, azt megterhelni csak az értékpapír által, annak birtokában lehet.

A részvényátruházás során a részvényest megillető alapszabályban biztosított elővásárlási jog tehát a gazdasági társaságokról szóló törvények, valamint a Ptk. 338/B. § (1) bekezdésének idézett rendelkezése szerint akkor volt gyakorolható, ha a részvényes birtokában volt az elővásárlási jogot feltüntető részvényeinek, amint erre az elsőfokú bíróság is helytállóan rámutatott.

Az alapszabály szerint az elővásárlási jog az írásbeli ajánlás kézhezvételétől

számított 30 napon belül volt gyakorolható. Ez a kikötés megfelelt az elővásárlási jog gyakorolhatóságának követelményével szemben a Kúria BH 1995. 534. számon közzétett eseti döntésében is megfogalmazott elvárásnak, miszerint az elővásárlásra vonatkozó alapszabályi rendelkezések a névre szóló részvény átruházását jelentősen nem nehezíthetik meg, rövid határidők határozhatók csak meg az elővásárlási jog gyakorlására, s rögzítette a Kúria azt is, ezen alapszabályi rendelkezéseket (elővásárlási jog kikötése) a részvényen fel kell tüntetni.

A Ptk. 373. § (1) bekezdése értelmében nem terheli a tulajdonost a kapott vételi ajánlat közlésének kötelezettsége amennyiben a dolgot el akarja adni az elővásárlási jog jogosultjával szemben, ha a jogosult tartózkodási helye vagy más körülményei miatt rendkívüli nehézséggel vagy számottevő késedelemmel járna.

E körben az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá, a 2004. május 17-i részvényátruházás időpontjában részvényesként a felperesi jogelőd volt nyilvántartva, a felperes a részvénykönyvébe ekkor bejegyezve nem volt, ezen időpontban részvényesi jogokat nem gyakorolt, a részvényeket nem birtokolta.

A perbeli adatokból megállapíthatóan még a részvényátruházást követő 2004. október 4-i közgyűlés jegyzőkönyve is részvényesként a-t tüntette fel, s a igazgatósága még a 2005. szeptember 2-án is a-t tekintette részvényesének a felperes helyett, amikor 4/2005. számú határozatával döntött a 16 darab részvénye érvénytelenné nyilvánításáról, tekintve a meghirdetett részvénycsere során a részvényei leadására nem került sor. A felperes mint a jogutódja csak 2006. április 3-án kelt levelével kérte a-tól az annak birtokában lévő 16 darab részvénye kiadását, s csupán ezt követően merült fel a felperes tulajdonosi jogosultsága miatt a részvényeit érvénytelenné nyilvánító igazgatósági határozat felülvizsgálata.

Ilyen tényállás mellett az elővásárlási jog megsértésére nem kerülhetett sor, az I. r. és a II. r. alperes között 2004. május 17-én létrejött, utóbb 2005. augusztus 5-én megerősített részvényátruházási szerződés nem minősül hatálytalannak a felperessel szemben. Ezen a körülményen az sem változtat, utóbb a igazgatósága 2006. április 29-én, tehát a részvényátruházáshoz képest majd két évvel később a felperest a részvénykönyvbe bejegyezte.

A Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját is, miszerint az I. r. és a II. r. alperes között nem kizárólag adásvételi szerződés jött létre, a részvényeknek nem kizárólag a felajánlott 2.806.500 forint vételár volt az ellenértéke, hanem az a II. r. alperesi közreműködés is, amit a saját kapcsolati tőkéje felhasználásával kifejtett annak érdekében, hogy az I. r. alperessel 1997. július 19-én létrejött szindikátusi szerződésnek megfelelően segítse az I. r. alperes által finanszírozott részvény felvásárlást, s ezen ellenszolgáltatást a felperes nem tudta volna nyújtani.

A Pp. 139. § szerint az ellenkérelemben elő kell adni az annak alapjául szolgáló tényeket és ezek bizonyítékait.

A Pp. 163. §-a szerint a bíróság a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett bizonyítást rendel el.

A Pp. 213. § (1) bekezdése szerint az ítéletben foglalt döntésnek ki kell terjednie a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre.

A Pp. 215. § kimondja, a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen.

A Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adnia megállapított tényállást, azok bizonyítékainak megjelölésével, röviden meg kell említeni azokat a körülményeket is, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett.

Az adott ügyben a kereset az I. és a II. r. alperesek között 2004. május 17-én létrejött adásvételi szerződés felperessel szembeni hatálytalanságának, a szerződés az I. r. alperes és a felperes közötti létrejöttének megállapítására irányul. A II. r. alperes ezen kereseti kérelemmel szemben előterjesztett ellenkérelmében számtalan okból állította az elővásárlási jog megsértésének hiányát, egyebek mellett arra is hivatkozott, a 2004. május 17-i megállapodás az I. r. alperessel 1997-ben létrejött szindikátusi szerződés teljesítésének felel meg a Kúria Gfv.X.30.232/2011/5. számú ítélete alapján. A III. r. alperes szintén arra hivatkozott, elővásárlási jog a kúriai határozat indokolására figyelemmel sem illeti meg a felperest.

Az elsőfokú bíróság az ellenkérelmek ezen hivatkozásaira figyelemmel helytállóan vizsgálta, hogy abban az esetben, ha a felperest az elővásárlási jog gyakorlásának joga megillette volna, a II. r. alperes által nyújtott szolgáltatás nyújtása a felperes által lehetséges lett-e volna, s vizsgálata eredményeként az ítélet indokolásában is helytállóan tért ki ezen körülményekre. Az elsőfokú bíróság akkor sértett volna eljárási szabályt, ha a II. r. és a III. r. alperes említett hivatkozásait figyelmen kívül hagyva, az ellenkérelemben előadottak értékelését mellőzve hozza meg határozatát. Az a körülmény, hogy az elsőfokú bíróság az alperesek által hivatkozott Kúriai határozatban írtakat alapul véve jutott az ítéletében elfoglalt, rögzített álláspontjára, nem minősül a kereseten való túlterjeszkedésnek, csupán a

keresetet elutasító döntés indokolásában az ellenkérelem tekintetében tett megállapításnak, ezért nem is volt szükséges e körben az elsőfokú bíróságnak az I. r. alperes fellebbezésében hivatkozott további megállapításokat tenni, a megállapodást további „tényleges tartalommal kitölteni”.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az abban foglalt helyes indokok alapján a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A II. r. alperes fellebbezése eredményre vezetett, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a II. r. alperes 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alkalmazásával megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

A felperes és az I. r. alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a lerótt fellebbezési eljárási illetéket viselni tartoznak. A Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az egymással szembeni további költségeiket szintén maguk viselik.

A pernyertes III. r. alperesnek az eljárásban költsége nem merült fel ezért, ezért annak viseléséről rendelkezni nem kellett.

, 2014. március 7.

. Rózsa Éva s. k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s. k.
előadó bíró

. Molnár József s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Oláhné Sárközi Veronika
bírósági ügyintéző